

People's Political participation in the General Election of Phichit Province Constituency 1

Jatulong Khunchai¹ and Sayam Dampreeda²

Received: May 04, 2025

Revised: September 16, 2025

Accepted: September 19, 2025

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the level of people's political participation in the general election of Phichit Province, constituency 1; 2) to analyze the relationship between Saraniyadhamma and people's political participation in the general election of Phichit Province, constituency 1; and 3) to propose guidelines for developing people's political participation in the general election of Phichit Province, constituency 1, based on Saraniyadhamma. This was the mixed-methods research. Quantitative research was employed, employing a survey with a sample of 399 eligible voters in constituency 1, Phichit Province. The research statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient. The quantitative research used a survey research method with a sample group of 399 eligible voters in constituency 1, Phichit Province. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient. The qualitative

---

¹ Third Army Area

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: sadsadee360@gmail.com, Tel. 081-0399639

research used in-depth interviews with 17 key informants and used descriptive content analysis techniques to analyze the context. The research results found that 1) overall, political participation was moderate, with an average value of ($\bar{x}$ = 2.29, S.D. = 0.70), while participation based on Saraniyadhamma was high, with an average value of ($\bar{x}$ = 3.64, S.D. = 0.76); 2) the relationship between Saraniyadhamma and political participation in elections in all four dimensions was positive, with a high overall positive relationship (0.607**); 3) development guidelines revealed that ongoing campaigns to raise public awareness of the importance of elections were essential. A variety of creative activities should be used to raise public awareness, including providing knowledge about the process, laws, and information about election candidates. Furthermore, the registration process should be improved, polling stations should be prepared for easy access, a positive atmosphere, and transparency should be promoted, and participation in election monitoring should be promoted, and campaigns should be held to recognize the importance of elections at all levels. This will encourage people to exercise their right to vote with quality and recognize their civic responsibilities.

Keywords: political participation, general election, Saraniyadhamma

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร

จตุรงค์ ขุนชัย³ และสยาม ดำปรีดา⁴

Received: May 04, 2025

Revised: September 16, 2025

Accepted: September 19, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสาราณียธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ตามหลักสาราณียธรรม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร จำนวน 399 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 17 รูป/คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 2.29$, S.D. = 0.70) ในขณะที่การมีส่วนร่วมตามหลักสาราณียธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.76) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

---

³ กองทัพบกที่ 3

⁴ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

Corresponding author, e-mail: sadsadee360@gmail.com, Tel. 081-0399639

เมืองในการเลือกตั้ง ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์ในทางบวก โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูง (0.607^{**}) 3) แนวทางการพัฒนา พบว่าการรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชน ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งเป็นสิ่งจำเป็น ควรใช้กิจกรรมที่หลากหลายและสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนตื่นตัว รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ กฎหมาย และข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนี้ควรปรับปรุงกระบวนการลงทะเบียนและจัดเตรียมสถานที่เลือกตั้งให้ สะดวกเข้าถึงง่าย ส่งเสริมบรรยากาศเชิงบวกและความโปร่งใส สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบการเลือกตั้ง และรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งในทุกระดับ ซึ่งจะช่วยกระตุ้น ให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิอย่างมีคุณภาพและตระหนักถึงความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, การเลือกตั้งทั่วไป, หลักสารานิยธรรม

บทนำ

ประเทศไทยได้วางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุขมาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2560 ได้ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยิ่งทั้งในการกำหนดนโยบาย การตรวจสอบ และการตัดสินใจทางการเมืองการเลือกตั้งถือเป็นหัวใจสำคัญในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นกลไกหลักที่ประชาชนใช้มอบอำนาจและตรวจสอบผู้ปกครอง ซึ่งการเลือกตั้งทั่วไปล่าสุดเมื่อ วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ก็สะท้อนให้เห็นถึงอัตราการใช้สิทธิที่สูงถึงร้อยละ 75.71 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566) อย่างไรก็ตาม แม้ปริมาณการมีส่วนร่วมจะอยู่ใน ระดับสูง แต่บริบทการเมืองไทยปัจจุบันยังคงเผชิญความท้าทายที่ส่งผลต่อ คุณภาพและแรงจูงใจที่ แท้จริง ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาความแตกแยกทางอุดมการณ์ ข้อมูลข่าวสารบิดเบือน และความไม่เชื่อมั่นต่อระบบการเมือง ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การมีส่วนร่วมบางครั้งไม่ได้ เกิดจากสำนึกพลเมืองที่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง แต่เป็นไป เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียสิทธิ์หรือปัจจัยภายนอกอื่น ๆ

ปัญหาเชิงคุณภาพและแรงจูงใจนี้ปรากฏชัดในหลายพื้นที่ รวมถึง เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ซึ่งจากการสังเกตเบื้องต้นพบว่ามียกระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงคุณภาพ ค่อนข้างน้อยจากข้อมูลเชิงตัวเลขในการเลือกตั้งทั่วไป ปี 2566 ของเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร

พบว่า มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 118,591 คน แต่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพียง 89,348 คน คิดเป็นร้อยละ 75.34 ตัวเลขนี้ชี้ให้เห็นว่า ยังมีประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่า 29,243 คน ที่ไม่ได้ออกมาใช้สิทธิประชาชนจำนวนไม่น้อยมองว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นเพียงหน้าที่ และยังขาดแรงขับเคลื่อนจากการต้องการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างแท้จริง สถานการณ์เช่นนี้ชี้ให้เห็นถึงช่องว่างสำคัญในการทำความเข้าใจปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพและมีความหมายในพื้นที่

งานวิจัยที่ผ่านมา มักเน้นศึกษาปัจจัยเชิงประจักษ์ เช่น สังคม เศรษฐกิจ ประชากรศาสตร์ ที่ส่งผลต่อ ปริมาณ การมีส่วนร่วม แต่ยังขาดการศึกษาที่เจาะลึกถึง มิติเชิงคุณธรรมและค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่หล่อหลอม คุณภาพ ลักษณะ และแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การวิจัยนี้จึงมุ่งนำ หลักสารานิยธรรม ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยเฉพาะ เมตตาการุณยธรรม (การแสดงออกอย่างเมตตา), ธิฐฐิสามัญญตา (การยอมรับและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น), และ สาธารณโภคี (การกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความเป็นธรรม) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์กับคุณภาพและแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร

การศึกษาในมิติเชิงคุณธรรมนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเติมเต็มช่องว่างทางองค์ความรู้ โดยนำเสนอมุมมองใหม่ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกเหนือจากปัจจัยภายนอกที่เคยศึกษามา ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดแนวทางและนโยบาย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีคุณภาพ มีความหมาย และนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต่อไป โดยเฉพาะในบริบทท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร

2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสราณียธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ตามหลักสราณียธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งแบ่งประเด็นเป็น ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ และสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากจากประชาชนในเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดพิจิตร เขตเลือกตั้งที่ 1 ทั้งหมด 145,488 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (วัลลภ สุขสวัสดิ์, 2561) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (กัลยา วานิชย์ บัญชา และฐิตาวานิชย์ บัญชา, 2561) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เท่ากับ 0.983 และนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามด้วยวิธี Enter Method

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 17 รูป/คน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักการเมืองระดับประเทศ/ท้องถิ่น จำนวน 3 คน 2) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร จำนวน 3 คน 3) ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น จำนวน 2 คน 4) นักวิชาการด้านพุทธศาสนา จำนวน 3 รูปหรือคน 5) นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ จำนวน 3 รูปหรือคน และ 6) ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 3 คน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีการ ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ 2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมา

จำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3) วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อความเข้าใจที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) หรือที่เรียกว่า แบบผสมผสาน (Triangulation) ซึ่งจะช่วยให้อ้างอิงข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจ (Survey Research) เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย หรือค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ถูกอธิบายและตีความเชิงลึกได้ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) การดำเนินการนี้จะทำให้ผลการวิจัยมีความลุ่มลึกและครอบคลุมมากขึ้น เนื่องจากข้อมูลจากแบบสอบถาม (Quantitative) จะสะท้อนให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ ในขณะที่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Qualitative) จะช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุและแรงจูงใจเบื้องหลังของพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งจะนำไปสู่ข้อสรุปที่รอบด้านและมีน้ำหนักทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ศักยภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร พบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ตามหลักสารณียธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นที่มีระดับมากที่สุด คือ สีสสามัญญตา (การปฏิบัติตามกฎระเบียบร่วมกัน) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.87) ประเด็นที่มีระดับรองลงมา คือ เมตตามโนกรรม (การคิดดีและมุ่มมองในแง่ดี) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.87) และมีระดับน้อยที่สุด คือ เมตตาการุณยธรรม (การกระทำที่แสดงถึงความเมตตาและช่วยเหลือกัน) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.78)

2) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 2.87$, S.D. 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านการไป

ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.24$, S.D. 0.63) ประเด็นที่มีระดับรองลงมา คือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.07$, S.D. 0.78) และมีระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 2.29$, S.D. = 0.91)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสารณียธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร พบว่า ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวกหรือความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันเป็นคู่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูง Pearson Correlation (r) (0.607**) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า คู่ของเมตตากายกรรม (การกระทำที่แสดงถึงความเมตตา และช่วยเหลือกัน) กับ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุด ($r = 0.613**$) รองมา ได้แก่ คู่ของเมตตากายกรรม (การกระทำที่แสดงถึงความเมตตาและช่วยเหลือกัน) กับด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ ($r = 0.578**$) และน้อยที่สุด ได้แก่ คู่ของศีลสามัญญตา (การปฏิบัติตามกฎระเบียบร่วมกัน) กับด้านการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ ($r = 0.190$)

3. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ตามหลักสารณียธรรม พบว่า

1) ยกระดับการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ (ค่าเฉลี่ยต่ำสุด) มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่และช่องทางให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดกว้างและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายมากขึ้น เช่น จัดเวทีสาธารณะและประชาคม หน่วยงานรัฐหรือองค์กรท้องถิ่นควรร่วมมือกับภาคประชาสังคมจัดเวทีเสวนาหรือประชาพิจารณ์ในประเด็นที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตประชาชน เช่น โครงการพัฒนาท้องถิ่น หรือการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าการเสี่ยงของพวกเขามีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการมีส่วนร่วม พัฒนาช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน ที่ให้ประชาชนสามารถเสนอความคิดเห็น ร้องเรียน หรือโหวตในประเด็นต่างๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งเสริมการรวมกลุ่มของภาคประชาชน

สนับสนุนการก่อตั้งและกิจกรรมของกลุ่มภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือเครือข่ายชุมชน ให้เป็นตัวแทนในการรวบรวมและนำเสนอข้อเสนอจากชาวบ้าน

2) ส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (ค่าเฉลี่ยปานกลาง) สร้างเครือข่ายข้อมูลชุมชน จัดตั้งอาสาสมัครหรือตัวแทนในแต่ละหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่กระจายข่าวสารทางการเมืองที่สำคัญจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น กกต. หรือหน่วยงานท้องถิ่น ไปยังประชาชนในวงกว้าง ใช้สื่อท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ประสานงานกับสื่อท้องถิ่น เช่น วิทยุชุมชน หรือเพจข่าวในโซเชียลมีเดีย ให้เป็นช่องทางหลักในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเมืองที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้ทุกคน จัดทำคู่มือและสื่อการเรียนรู้ จัดทำสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิทางการเมือง หน้าที่พลเมือง หรือข้อมูลการเลือกตั้งในรูปแบบที่น่าสนใจ เช่น โปสเตอร์ อินโฟกราฟิก หรือคลิปวิดีโอสั้นๆ

3) รักษาและต่อยอดการใช้สิทธิเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ยสูงสุด) รณรงค์การมีส่วนร่วมเชิงคุณภาพ นอกจากการรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิแล้ว ควรมุ่งเน้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการลงคะแนนอย่างมีวิจารณญาณ โดยพิจารณานโยบายและคุณสมบัติของผู้สมัครอย่างรอบด้านจัดกิจกรรมหลังการเลือกตั้ง จัดกิจกรรมติดตามผลการทำงานของผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้ง เช่น การประชุมรายงานผล เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าการไปใช้สิทธิของพวกเขามีความเชื่อมโยงกับการตรวจสอบและสร้างความรับผิดชอบในระยะยาว

4) ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลและบูรณาการระหว่างการกระทำ คำพูด จิตใจ การแบ่งปัน การเคารพกฎเกณฑ์ และการมีเป้าหมายร่วมกัน ยกระดับการมีส่วนร่วมจากเชิงปริมาณสู่เชิงคุณภาพ เปลี่ยนจากการไปใช้สิทธิเพียงอย่างเดียวเป็นการกระทำที่มีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเต็มเต็มช่องว่างด้านการแสดงประชามติ ส่งเสริมการใช้หลัก สาธารณโภคี (การแบ่งปัน) โดยจัดเวทีให้ประชาชนได้เสนอแนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบาย สร้างความเข้าใจและความสามัคคี ใช้หลัก ทิฏฐิสามัญญตา (การมีทัศนคติที่สอดคล้องกัน) เพื่อให้ประชาชนตระหนักว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง และส่งเสริมให้เกิดความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างประชาชน ผู้สมัคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร พบว่า หลักสาราณียธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.76) ทำให้ทราบว่า เป็นผลที่น่าสนใจและสะท้อนให้เห็นถึงความตื่นตัวและความใส่ใจของประชาชนในเขตเลือกตั้งนี้ต่อกระบวนการทางการเมือง ถือเป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของไทยอย่างมาก เนื่องจากหลักธรรมดังกล่าวช่วยส่งเสริมทั้งพฤติกรรม เจตคติ และการใช้เหตุผลในการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นระบบ โปร่งใส มีคุณภาพ และยั่งยืน บ่งชี้ได้ว่า หลักสาราณียธรรม 6 มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในบริบทที่แตกต่าง กัน ไม่ว่าจะเป็นบริบทของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย หรือบริบทของการอยู่ร่วมกันในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธนวิษัญญ์ธโร (กิจเดช) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การอยู่ร่วมกันของชุมชนพหุวัฒนธรรมตามหลักสาราณียธรรม 6 ชุมชนวัดหงส์รัตนาราม และชุมชนมัสยิดต้นสน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$ S.D. = 0.58) ผลการวิจัยพบว่า หลักสาราณียธรรม 6 ที่เป็นธรรมแห่งการอยู่ร่วมกัน เพราะคนในชุมชนส่วนใหญ่มักจะแสดงไมตรีและความหวังดีต่อคนในชุมชนอยู่เสมอเพราะมักจะมีการยิ้มแย้มให้กับคนในชุมชนอยู่เสมอ มีการสั่งสอน หรือการแนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดีต่อคนในชุมชน และมีความคิดจะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันอยู่ตลอดโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนไม่ว่าจะเป็นงานช่วย หรือ งานอาสาทุกคนทำด้วยใจยิ่งทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนที่เป็นส่วนรวมจะทำกันโดยไม่มีใครหวังอะไรตอบแทน มีการแบ่งปันลาภผลหรือสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้มาโดยชอบธรรมต่อคนในชุมชน และไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจ หรือก่อความเสื่อมเสียแก่หมู่คณะหรือคนในชุมชนและประการสุดท้ายคือมีหลักแห่งความดีงามหรือมีจุดมุ่งหมายสูงสุดที่เป็นไปในทางเดียวกัน

ผลจากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 2.87$, S.D. = 0.70) ทำให้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทำให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการมี

ส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการแสดงประชามิติ และ ประชาพิจารณา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาศัพทพงษ์ ชยเมธี (กลิ่นศรีสุข) (2564) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอ เทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งพบว่า โดยรวมประชาชนมีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง โดยมีการเข้าตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐในระดับสูงสุด รองลงมาเป็นด้าน การบริหารและการติดตามข่าวสารทางการเมือง

2. ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสราณียธรรม 6 กับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร พบว่า หลัก สราณียธรรม 6 โดยรวม กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขต เลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($R = 0.607^{**}$) ทำให้ ทราบว่า หลักสราณียธรรม 6 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ($R = 0.607^{**}$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การบูรณาการหลักธรรมทางพุทธศาสนา เข้าสู่กระบวนการทางการเมืองสามารถเสริมสร้างจิตสำนึก ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในเชิง คุณภาพของประชาชนได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พระอธิการณิต ธรรมสาโร (ราม โป) (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลห้วยร่วม อำเภอ ดงเจริญ จังหวัดพิจิตร” ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพุทธกับภาวะผู้นำ พบว่า การน้อมนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการมีส่วนร่วมของ ผู้นำชุมชน สามารถส่งผลให้เกิดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกิจกรรมสาธารณะ และงานวิจัยของรวมถึงสอดคล้องกับการวิจัยของ สุรกิจ สุวรรณ แกม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาพบว่า ที่แสดงให้เห็นว่าการน้อมนำหลัก พรหมวิหารธรรมมาใช้สามารถส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

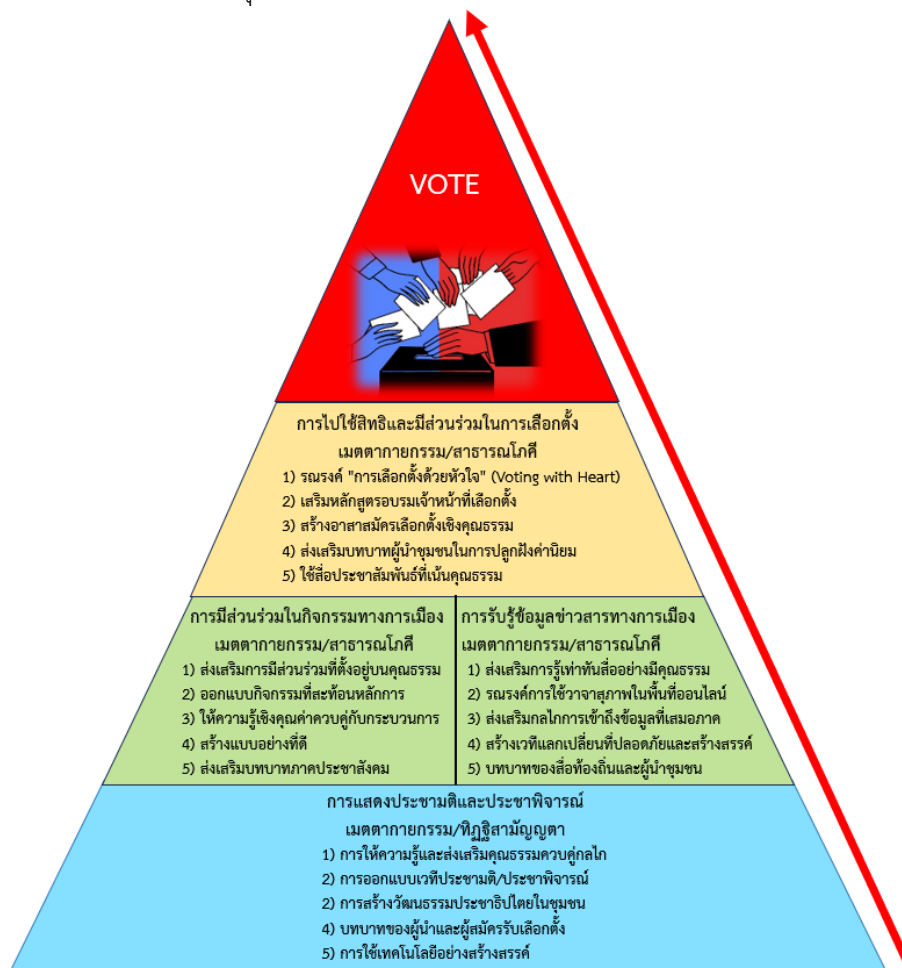
3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ตามหลักสราณียธรรม พบว่า ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลและบูรณา

การระหว่งการกระทำ คำพูด จิตใจ การแบ่งปัน การเคารพกฎเกณฑ์ และการมีเป้าหมายร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อ เสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน ความไว้วางใจ และความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชน ผู้สมัคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกมิติ (กายภาพ, วาจา, จิตใจ, การแบ่งปัน, การเคารพกฎเกณฑ์, และทัศนคติที่สอดคล้องกัน) โดย ประยุกต์ใช้หลักสารานิธรรม จะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่ การสร้างความสามัคคี ความเข้าใจและความร่วมมือ อันจะส่งผลให้การเลือกตั้งสามารถ สะท้อนเจตจำนงของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวินัยธรธรรมิ์ สุวฑฺฒ (สุขพานิช) (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ซึ่งได้เน้นย้ำถึงการ บูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อยกระดับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการเสริมสร้างความเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง การสร้างความรู้สึกร่วมกันทางจิตใจ และการดำเนินการบนหลักแห่งความเสมอภาค การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำเป็นต้องรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งและหน้าที่พลเมือง โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและสร้างสรรค์ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ กฎหมาย และข้อมูลผู้สมัครการปรับปรุงกระบวนการลงทะเบียนและการจัดเตรียมสถานที่เลือกตั้งให้สะดวกและเข้าถึงง่าย การส่งเสริมบรรยากาศเชิงบวกและความโปร่งใส และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ตลอดจนการรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งในทุกระดับ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีคุณภาพและตระหนักถึงความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐพงศ์ สีดาว (2562) ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และมีแนวทางที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การติดตามข่าวสารจากแหล่งที่เชื่อถือได้ การรณรงค์ทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีสติและความรับผิดชอบ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ตามหลักสาราณียธรรม”

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการศึกษา ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์งานวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างหลักสาราณียธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในมิติเชิงคุณภาพและแรงจูงใจ โดยสามารถสรุปและนำเสนอเป็นภาพองค์ความรู้ “สาราณียธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงคุณภาพ” ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

โดยนำองค์ความรู้จากการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ตามหลักสาราณียธรรม ดังนี้

ระดับที่ 1 *ฐานของพีระมิด การแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ (เมตตากายกรรม/ ทิฐิสามัญญตา)*

เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย การที่ประชาชนจะแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะได้อย่างสร้างสรรค์นั้น ต้องอาศัยเมตตากายกรรม การกระทำต่อกันด้วยความเป็นมิตร รับฟังอย่างให้เกียรติ ไม่ใช่คำพูดหรือการกระทำที่ก้าวร้าว แม้จะมีความเห็นต่าง

ทิฐิสามัญญตา การเปิดใจยอมรับความแตกต่างทางความคิด และพยายามแสวงหาจุดร่วม หรือความเข้าใจในเหตุผลของผู้อื่น แนวทางปฏิบัติในระดับนี้

1) การให้ความรู้และส่งเสริมคุณธรรมควบคู่กัน นอกจากการให้ความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ และกระบวนการประชามติ/ประชาพิจารณ์แล้ว ควรมีการสอดแทรกการอบรมหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมหลักเมตตากายกรรมและทิฐิสามัญญตา เช่น การฝึกการฟังอย่างตั้งใจ, การหาจุดร่วมจากความเห็นต่าง, กิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือในการเข้าถึงการมีส่วนร่วม

2) การออกแบบเวทีประชามติ/ประชาพิจารณ์ ออกแบบกระบวนการให้เอื้อต่อการแสดงเมตตากายกรรมและทิฐิสามัญญตา เช่น มี Moderator ที่ทำหน้าที่สร้างบรรยากาศเชิงบวก, มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนอย่างทั่วถึง, มีช่วงเวลาให้แต่ละฝ่ายได้ทำความเข้าใจเหตุผลของอีกฝ่าย

3) การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมในชุมชนที่เน้นการทำงานร่วมกัน การรับฟังความเห็นที่แตกต่าง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้หลักเมตตากายกรรมและทิฐิสามัญญตาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ไม่ใช่แค่หลักการทางศาสนาหรือปรัชญา

4) บทบาทของผู้นำและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้นำชุมชนและผู้สมัครรับเลือกตั้งควรเป็นแบบอย่างในการนำหลักเมตตากายกรรมและทิฐิสามัญญตามาใช้ในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง เพื่อลดความแตกแยกและสร้างความไว้วางใจ

5) การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการแสดงประชาตติและประชาพิจารณาในลักษณะที่สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ การรับฟัง และการหาข้อสรุป แทนที่จะเป็นเพียงเวทีโจมตีหรือใส่ร้ายป้ายสี

ระดับที่ 2 ด้านซ้าย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง (เมตตาทายกรรม/สาธารณโภคิ)

เมื่อประชาชนมีพื้นฐานจากการรับฟังและเข้าใจความแตกต่างแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ การติดตามตรวจสอบ หรือการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ซึ่งต้องอาศัย

เมตตาทายกรรม การเข้าร่วมด้วยท่าทีที่เป็นมิตร ไม่สร้างความขัดแย้ง เคารพสิทธิของผู้อื่น สาธารณโภคิ การมีส่วนร่วมนั้นต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม การแบ่งปันทรัพยากร โอกาส และข้อมูลอย่างเป็นธรรม แนวทางปฏิบัติในระดับนี้

1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม รณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของเมตตาทายกรรมและสาธารณโภคิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ใช่แค่การมา "ร่วมกิจกรรม" แต่ให้ร่วมกิจกรรมด้วย "จิตสำนึก" ของการช่วยเหลือและแบ่งปันอย่างเป็นธรรม

2) ออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนหลักการ การจัดกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่น เวทีดีเบต, การเดินรณรงค์หาเสียง, หรือกิจกรรมพบปะประชาชน ควรออกแบบให้เอื้อต่อการแสดงเมตตาทายกรรม (เช่น จัดพื้นที่ปลอดภัย, มีมาตรการป้องกันความรุนแรง, ส่งเสริมการฟัง) และสาธารณโภคิ (เช่น จัดให้เข้าถึงได้ทุกกลุ่ม, แบ่งปันข้อมูลโปร่งใส, เปิดโอกาสให้ซักถามอย่างทั่วถึง)

3) ให้ความรู้เชิงคุณค่าควบคู่กับกระบวนการ ในการให้ความรู้เรื่องการเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองควรมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสราณียธรรม 6 โดยเฉพาะเมตตาทายกรรมและสาธารณโภคิ เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองที่ดี

4) สร้างแบบอย่างที่ดี ผู้นำทางการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีบทบาทในชุมชน ควรแสดงออกถึงการนำหลักเมตตาทายกรรมและสาธารณโภคิมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อเป็นตัวอย่างให้ประชาชนได้เห็นและปฏิบัติตาม

5) ส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคม สนับสนุนองค์กรภาคประชาสังคมในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร ให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งโดยยึด

หลักเมตตาทายกรรมและสาธารณโภคี เช่น กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อความยุติธรรมในการเลือกตั้ง หรือเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เน้นการหาจุดร่วม

ระดับที่ 2 ด้านขวา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (เมตตาทายกรรม/สาธารณโภคี)

การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพต้องตั้งอยู่บนข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้าน ประชาชนจำเป็นต้องสามารถเข้าถึง วิเคราะห์ และประเมินข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างมีวิจารณญาณ โดยมีหลักการสำคัญ คือ

เมตตาทายกรรม การสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยความเคารพ ไม่สร้างข่าวปลอม ไม่โจมตีกัน

สาธารณโภคี การแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียม แนวทางปฏิบัติในระดับนี้

1) ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่ออย่างมีคุณธรรม จัดกิจกรรมให้ความรู้ประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร เกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการตรวจสอบแหล่งที่มา การพิจารณาความเป็นธรรมของข้อมูล และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนพื้นฐานของความเคารพซึ่งกันและกัน

2) รณรงค์การใช้วาจาสุภาพในพื้นที่ออนไลน์ ส่งเสริมการใช้หลักเมตตาทายกรรมในการสื่อสารทางการเมืองบนสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เพื่อลดความขัดแย้งและการสร้างข้อมูลเท็จหรือการโจมตีส่วนบุคคล

3) ส่งเสริมกลไกการเข้าถึงข้อมูลที่เสมอภาค สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเข้าถึงได้ง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง

4) สร้างเวทีแลกเปลี่ยนที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ จัดเวทีสาธารณะหรือพื้นที่ออนไลน์ที่ออกแบบมาเพื่อให้ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างปลอดภัยภายใต้กติกาที่เน้นความเคารพและเป็นธรรม

5) บทบาทของสื่อท้องถิ่นและผู้นำชุมชน สื่อท้องถิ่นควรนำเสนอข่าวสารการเมืองอย่างเป็นธรรมและรอบด้าน ในขณะที่ผู้นำชุมชนสามารถเป็นแบบอย่างในการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีเมตตาและมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวม

ระดับที่ 3 การไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง (เมตตากายกรรม/สาธารณโภคี)

เมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในมิติต่างๆ มาแล้ว การไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะเป็นการแสดงออกถึงความเป็นพลเมืองอย่างมีความรับผิดชอบ ซึ่งยังคงต้องอาศัยเมตตากายกรรม การปฏิบัติต่อกันด้วยดีในวันเลือกตั้ง ทั้งต่อผู้สมัคร เจ้าหน้าที่ และผู้มาใช้สิทธิคนอื่นๆ

สาธารณโภคี การตระหนักว่าการใช้สิทธิของตนเองมีผลต่อประโยชน์ส่วนรวม และกระบวนการเลือกตั้งต้องเที่ยงธรรม แนวทางปฏิบัติในระดับนี้

1) ผนึก "การเลือกตั้งด้วยหัวใจ" (Voting with Heart) สร้างแคมเปญที่เชื่อมโยงการไปใช้สิทธิกับการทำความดีเพื่อส่วนรวม โดยเน้นคุณค่าของเมตตากายกรรมในการปฏิบัติต่อกันในวันเลือกตั้ง และสาธารณโภคีในการใช้สิทธิเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2) เสริมหลักสูตรอบรมเจ้าหน้าที่เลือกตั้ง นอกจากการอบรมด้านกฎหมายและขั้นตอน ควรเพิ่มเนื้อหาที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของเมตตากายกรรมในการให้บริการประชาชนด้วยความเป็นมิตร และสาธารณโภคีในการรักษาความเที่ยงธรรมและเสมอภาคของกระบวนการ

3) สร้างอาสาสมัครเลือกตั้งเชิงคุณธรรม ชักชวนประชาชนให้มาเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเน้นคุณสมบัติของผู้ที่มีเมตตาและมีจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม

4) ส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชนในการปลูกฝังค่านิยม ให้ผู้นำชุมชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร เป็นแกนนำในการให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในฐานะหน้าที่พลเมืองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามหลักเมตตากายกรรมในวันเลือกตั้ง

5) ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่เน้นคุณธรรม สื่อสารสาธารณะเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยไม่เน้นเพียงแค่จำนวนผู้มาใช้สิทธิ แต่เน้นเรื่องราวและตัวอย่างของการใช้สิทธิหรือการปฏิบัติหน้าที่ในวันเลือกตั้งด้วยความมีเมตตาและสำนึกเพื่อส่วนรวม

ระดับที่ 4 ยอดพีระมิด (เป้าหมายสูงสุด)

VOTE คือ การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกสูงสุดของสิทธิทางการเมือง เป็นผลลัพธ์ของการรับรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่สมบูรณ์

และมีคุณภาพ นำไปสู่การเลือกตั้ง (Vote) ที่ดีนั้น มีรากฐานสำคัญมาจาก หลักสารณียธรรม ได้แก่ เมตตากายกรรม (การกระทำด้วยเมตตา), ทิฐิสามัญญตา (การยอมรับ/แสวงหาจุดร่วมทางความคิด), และ สาธารณโภคี (การแบ่งปันอย่างเป็นธรรม) ซึ่งเปรียบเสมือนฐานที่มั่นคงที่สุดของพีระมิด

ดังนั้น คุณภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง มาจากรากฐานของคุณธรรมตามหลักสารณียธรรมสามประการ ได้แก่ เมตตากายกรรม (การปฏิบัติด้วยเมตตา), ทิฐิสามัญญตา (การเปิดใจรับฟัง/หาจุดร่วมทางความคิด), และ สาธารณโภคี (การมุ่งสู่ความเป็นธรรมในการแบ่งปัน) หลักการเหล่านี้หล่อหลอมทั้ง "วิธีคิด", "วิธีปฏิบัติ", และ "เป้าหมาย" ของการมีส่วนร่วม ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม, การรับรู้ข้อมูล, และกระบวนการประชาธิปไตยที่นำมาซึ่งความประสามติ อย่างสร้างสรรค์ รับผิดชอบ และมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์ประชาธิปไตยที่นำมาซึ่งความยุติธรรมและความสุขแก่ส่วนรวมอย่างแท้จริง ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะส่งผลให้การใช้สิทธิเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในกระบวนการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ นำไปสู่ประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม องค์ความรู้ใหม่นี้จึงเน้นย้ำความสำคัญของการบูรณาการคุณธรรมเข้ากับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้ง ควรพิจารณาถึงการนำหลักสารณียธรรม มาเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน เพื่อสร้างบรรยากาศของการเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ โปร่งใส และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สมัคร พรรคการเมืองและประชาชน เช่น การรณรงค์ให้ผู้สมัครและผู้สนับสนุนใช้ถ้อยคำที่สุภาพและสร้างสรรค์ (เมตตาวาจากรรม) การส่งเสริมกิจกรรมที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการช่วยเหลือกันในกลุ่มชน (เมตตากายกรรม) และการเน้นย้ำถึงการเคารพกฎหมายและกติกากาเลือกตั้ง (ศีลสามัญญตา)

2. หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคม ควรพัฒนาเทคโนโลยีและช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย และเข้าถึงง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม โดยอาจใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และสื่อท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามนโยบายของผู้สมัคร ประวัติและคุณสมบัติ รวมถึงกระบวนการเลือกตั้งได้อย่างสะดวก (ส่งเสริมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง)

3. หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมควรร่วมกันจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองนอกเหนือจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น การจัดเวทีเสวนาการรับฟังความคิดเห็น การอบรมให้ความรู้ทางการเมือง และการสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อแสดงออกทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ (ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง)

4. หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญ และกระบวนการในการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ รวมถึงสร้างช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างสะดวก และมีประสิทธิภาพเพื่อให้การตัดสินใจในประเด็นสำคัญของชาติและท้องถิ่นสะท้อนเสียงของประชาชนอย่างแท้จริง (ส่งเสริมด้านการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้สมัคร พรรคการเมือง และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ที่สอดคล้องสอดคล้องหลักสราณียธรรม ในเนื้อหาและการดำเนินกิจกรรม เพื่อสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักธรรมเหล่านี้ในการเลือกตั้ง เช่น การจัดกิจกรรมที่แสดงความเอื้อเฟื้อต่อชุมชน การใช้ภาษาที่สุภาพในการสื่อสาร และการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเคารพกฎหมาย

2. ผู้สมัคร พรรคการเมือง และหน่วยงานภาครัฐ ควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่หลากหลายและเข้าถึงง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การใช้ภาษาท้องถิ่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ประชาชนนิยมผ่าน Facebook คลิปวิดีโอ หรืออินโฟกราฟิก ที่ใช้ภาษาง่ายเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มวัย และการจัดกิจกรรมให้ข้อมูลในชุมชน

3. องค์กรภาคประชาสังคมและหน่วยงานในชุมชน ควรร่วมกันสร้างพื้นที่และโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เช่น การจัด

เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชุมชน การสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชน และการส่งเสริมการทำงานอาสาสมัครทางการเมือง

4. หน่วยงานภาครัฐควรจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตยและประชาธิปไตย รวมถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นสำคัญต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา. (2561). *การใช้SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามลดา.

พระครูวินัยธรธวัช สุวฑฒโน (สุขพานิช). (2564). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี*. (ดุสิตนิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาทัศนพงษ์ ขยเมธี (กลิ่นศรีสุข). (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาธนวิชญ์ธนโร (กิจเดช). (2560). *การอยู่ร่วมกันของชุมชนพุทธวัฒนธรรมตามหลักสาราณียธรรม 6 : ชุมชน วัดหงส์รัตนาราม และชุมชนมัสยิดต้นสน กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระอธิการณิต ธมมสาโร (รามโพ). (2562). *ภาวะผู้นำเชิงพุทธของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลห้วยร่วม อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิสิฐพงศ์ สีดาว. (2562). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วัลลภ สุขสวัสดิ์. (2561). *การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์*. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). *สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2566*. เข้าถึงได้จาก https://www.ect.go.th/ect_th/th/mp-election-results

สุรกิจ สุวรรณแกม. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.